

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinatate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhiepiscopale, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl., rându-l cu litere garmond.

Nou abonament

deschidem cu 1 Ianuarie v. 1908 la ziarul

„Telegraful Român“

cu prețurile indicate în fruntea foii, anume:

pe un an 16 coroane,
pe șase luni 8 coroane,
pe trei luni 4 coroane.

Programul ziarului nostru e bine cunoscut publicului cetitor român, prin urmare e de prisos a-l mai schița de nou. Rugăm pe vechii abonați să grăbească cu renoirea abonamentului și să stăruiască pentru lățirea ziarului nostru în cercurile amicilor și cunoscuților lor.

Abonamentele se fac prin mandat postal, trimițându-se prețul înainte.

Numele abonatului, împreună cu locuința și posta ultimă, să se scrie corect și legibil, pentru ca la postă să nu se facă greșeli. Banii de abonament să trimit Administrației tipografiei arhiepiscopale în Sibiu (Nagyszeben), strada Măcelarilor, nr. 45.

Administrația.

„Dreptatea“.

Un cuvânt de mare greutate a spus dl ministru de interne *Andrássy Gyula* în convorbirea avută deunăzi cu gazetariul maghiar dela „*Magyar Hirlap*“ și dată din cuvânt în cuvânt în numărul trecut al ziarului nostru, anume, că în luptele și frământările naționalităților nemaghiare pentru conservarea individualității lor naționale, dreptatea, aceasta mare putere, e pe partea Maghiarilor.

Intru adevăr, dreptatea e o mare putere, cea mai mare putere în lume, pe care nime nu o poate birui. Dar întocmai cum Maghiarii zic, că dreptatea e pe partea lor, zic și națio-

nalitățile nemaghiare, că pe partea lor e dreptatea. Când se ceartă doi oameni și nu se pot înțelege apoi știm, că merg la judecătoria, ca aceasta să hotărască, pe care parte e dreptatea. Pentru că fiecare parte litigantă susține, că dreptatea e pe partea sa.

Dacă acum Maghiarii susțin, că în neînțelegerile lor cu naționalitățile celelalte din patria aceasta dreptatea e pe partea lor, iar naționalitățile nemaghiare asemenea susțin, că pe a lor parte e dreptatea, negreșit că altul ori alții au se judece, că oare dintre aceste două părți litigante care se află în drept, pentru că nime nu poate să-și croiască judecată sieși? Judecătoria nu poate să fie deci la nici un cas una ori alta dintre părțile din litigiu, ci cu totul altceeva, unul care nu e interesat în cauză. Nu poate să facă așa dară nime pe judecătoria în chestia de naționalitate din Ungaria, decât numai *opiniunea publică din străinatate!*

Dacă deci presa din străinatate, bărbații de frunte și cu greutate din străinatate, ca *Björnson*, *Tolstoi*, *Delbrück* și alții, apoi parlamentele străine, ca cel din Austria, vin și se amestecă în afacerile interne ale Ungariei și iau în apărare naționalitățile nemaghiare dela noi: e semnul, că dreptatea e pe partea acestora. Judecătoria neinfluențată de nime lor le dă dreptate. Maghiarii ar trebui deci să se supună acestei sentințe judecătorești, iar nu să se supere și să protesteze în contra amestecului străinătății în afacerile lor interne și să suspicioneze naționalitățile, că caută aliați în afară, că denunță și ridică acuze false în străinatate în contra Maghiarilor, pentru că lucrul acesta nu l-au făcut și nu l fac naționalitățile nemaghiare dela noi. *Străinatatea din propriul seu îndemn s'a făcut judecător în chestia de naționalitate dela noi!*

Și cumcă e chemată și îndreptătită străinatatea să se amestece în afacerile interne de natura aceasta ale patriei noastre, o recunoaște și dl ministru de interne *Andrássy* în mărturisirea ce o face, că și națiunea maghiară a apelat la ajutorul străinătății, atunci când se afla în primejdie și strâmtoare. Și Maghiarii au cerut acest ajutor dela străinatate, — naționalitățile nemaghiare nu l-au cerut! Dieta maghiară din Pesta de es. a trimis la anul 1848 o delegațiune de o sută membri, sub conducerea lui *Deák Ferencz*, la Viena, pentru a cere cooperarea (va se zică *amestecul*) parlamentului austriac, dar delegațiunea a avut nenorocul că *n'a fost primită* din partea parlamentului austriac, ci a fost provocată să-și comunice în scris dorința, că apoi parlamentul austriac va răspunde iarăși în scris.

Lucrul acesta naționalitățile nemaghiare dela noi, cum am spus, nu l-au făcut. Nu s'au adresat cu rugări, cu memorande, nici unei puteri străine, nici unei corporațiuni străine, decât numai *Coroanei*, care însă nu e factor străin pentru ele. Și dacă cu toate acestea, străinatatea le ia în apărare, faptul acesta nu poate se însemne alta, decât că dreptatea e pe partea lor și că Maghiarii ar trebui să se conformeze acestei sentințe judecătorești și să *le facă dreptate naționalităților.*

Dar domnul ministru de interne ne spune, că dreptate nu li-se poate face naționalităților nemaghiare, în înțelesul dorit de ele, pentru că maghiarimea nu are postă să se degradeze singură pe sine la rangul de *țel în casa proprie!* Ei, aici e greșala politicii maghiare. Greșală mare, pe care o comit ministrii, bărbații de stat, deputații, gazetarii, toți ceice fac politică dintre Maghiari. Ei consideră chestia de naționalitate dela noi ca chestie de putere. „Nu pu-

tem permite, zic toți, să se *înlățească* naționalitățile, pentru că atunci ne iau puterea din mână și noi ce ne facem? Statul ungar își perde caracterul său unguresc!“

Dar astfel prinsă chestia, e foarte greșit prinsă. Pentru că nu chestie de putere e chestie națională, ci chestie culturală și economică.

Când cer naționalitățile să nu li apese atât de mult limba, ci din contră, să li-se deie terenul cel mai larg posibil pentru dezvoltarea și cultivarea ei, nu cer alta, decât posibilitatea de a se putea *cultiva*, ținând pași cu celelalte popoare vecine. Iar aceea, — contrar tuturor părerilor, iarăși greșite ungurești — o știe toată lumea, că un popor numai în limba sa maternă poate să-și primească cultura. Și aceea iarăși o știe toată lumea, că progres în cele economice, în bunăstare, poate să facă numai un popor *cult*, ori cel puțin intrat în apele culturii. Prinsă deci din această parte chestia de naționalitate dela noi, și aceasta e partea ei cea adevărată, ori cine va putea se judece, dacă e mai bine pentru statul nostru, ca popoarele sale nemaghiare să rămână în întunec și în sărăcie, cum va fi urmarea politicii maghiare, ori e mai bine să li-se deie posibilitatea să înainteze în cultură și bunăstare, așa cum cer naționalitățile nemaghiare? Și cu aceea încă va fi în curat fiecare om cu mintea trează, că oare cari popoare se pot însufleți și pot jertfi pentru statul lor, atunci când ajunge în primejdie, cele înapoiate în cultură și sărace; ori cele bine situate materialicește și pe un teren oarecare de cultură?

Mediteze deci politicianii maghiari asupra acestor lucruri, și vor ajunge la convingerea, că zău, dreptatea, această putere mare și nebiruită, nu e tocmai pe partea lor.

FOIȘOARĂ.

Popa Țuruc.

Povestire istorică

de Grigoriu Crăciunaș, paroh.

(Fine.)

— „Bine ar fi jupâne părinte să ne tocmim la o casă cinstită!“ îl agrăi unul dintre curatorii Ciobăncani.

— „Ba nu fiule, eu sunt acum drumariu, apoi casa drumetului e crâșma. Aici mai putem bea și amăreala de rachiu, că doar cu asta se face vrajba, dar tot cu asta se pune și pacea. Asta e de bucurie și de supărare. Când se naște pruncul și vine în lume, o bem de bucurie, când se căsătorește, o bem de veselie, când moare omul, o bem de jale, o bem de mângâiere“.

Ținu-se preotul o întregă predică despre însușirile bune ale raționalului. La atâtea argumente nimenea nu s'a mai încumătat a contrezice, ci s'au pus aci pe târguială.

Târguiala îngrabă se face, acolo unde parohienii nu dau nimic, ear preotul se

îndestulește și numai cu o groșită de o slujbă, un zlot rău de cununie.

Popa Țuruc preoți o dreaptă vreme în pace și în omenie. În lume însă toate sunt trecătoare, toate au sfârșit, astfel și omenia popii Țuruc.

Curatorii, cari la toameală au detras porțiunea canonică și i-au lăsat numai venitele patrafrului, i-au aflat acuma vină, că nu se îmbracă cuviincios când slujește în biserică.

Cortel statornic, mâncare regulată popa Țuruc nu avea. În sara când s'a făcut târguiala, l-a chemat la cină un parohian, apoi l-a sălășluit la el pe acea noapte, pofindu-l să-i facă slujbă dimineața viitoare.

Preotul de cu noapte s'a trezit, a mers la biserică, a aprins luminările, a cedit rânduiala cuminecătorei, și aci când a ajuns la pasagiul „că am mâniat bunăntatea ta, călcând învățăturile tale și neascultând poruncile tale“ pe obrazul lui se rostogolea lacrimă după lacrimă. Erau lacrimi de pocăință. A făcut liturgia și în zori de ziună a eșit din biserică deplin pocăit, cu propusul să nu mai greșească cu beutura, a coborât treptele cimiteriului, a eșit la uliță, și s'a aflat iarăși la răspântiile căilor, unde ea isbit de o putere ne-

văzută a stat locului, a dus mâna la frunte și a privit în pământ, pe o clipită trecându-i prin gând toate peripețiile vieții. A văzut, că și acum e tot pribeag, fără casă, fără masă, nime nu l'așteaptă cu mâncare caldă.

— „Ah! n'am ce face!“ Acest n'am ce face i-a încălzit calea, i-a întunecat mintea și iară s'a dus la cărciumă... La al treia păhar s'a înseninat.

— „Pe călătoriul din Ierusalim în Ierihon l-au dus la o casă de oaspeți. Eu sunt acel călătoriu, ranele mele numai așa se pot vindeca, dacă torn vin pe ele“, — zicea popa.

— „Și eu sunt tocmai acela! îl mângâia Chirila lui Cotor, a cărui rană era, că trăia în ceartă cu femeia. Peste puțin timp mai intră în cărciumă și un al treile căzut în tâlhari, a cărui rană era, că neguțătoria cu vite i-se sfecălisă așa de prost, încât l-a adus la sapă de lemn. La urmă veneau curatorii.

Astfel de căzuți între tâlhari și raniți, mereu veneau și turnau vin pe ranele lor.

Popa Țuruc în toate zilele slujia și se pocăia și iarăși în toate zilele intra în ceata celor căzuți între tâlhari, zilnic turnând vin pe ranele sale. Mâncarea-i era

o parte din prescura care o slujia, căci cea mai mare parte o împărțea între camarazii de crâșmă.

Cu vestmintele o ducea mai rău, acestea cu vremea s'au zdrențuit de tot, rămânând numai în albituri. Numai în camașe, fără alt vestmânt în spate, mergea la biserică și slujia.

Intr'o dimineață curatorii l-au scos din biserică. Aceiași curatorii, cu cari zilnic își bea groșitele ce le căpăta de pe slujbă.

— „Nu ne trebuie să ne slujești mai mult părinte!“ îl agrăiește Lupuțul Tomășilor, curatorul primariu.

— „Nu ne trebuie să ne slujești!“ îl acompaniară ceilalți curatorii.

— „Mă! Eu nu voauă vă slujesc, eu slujesc lui Dumnezeu!“ zise popa.

Nu le-a trebuit, că s'a aflat un alt candidat.

În curând a eșit protopopul la fața locului.

— „Fă bine, preacinstite domnule protopop, și mă iartă, că n'am greșit așa mare lucru!“

— „Nu se poate!“

— „Iartă-mă, că și Dumnezeu ne iartă!“

[358]

1-2

Nr. 795-1907

[356] 3-3

Licitațiune.

Comuna bisericască română ortodoxă din Gârbova, protopopiatul Mercurei, dă în întreprindere prin licitațiune minuendă zidirea bisericii sale cu suma preliminară de 21,224 cor. 80 fil., Luni în 7/20 Ianuarie 1908, la 10 oare a. m. în sala școlii, având oferentii a depune înainte de licitare un vadiu de 10% dela suma de strigare, în bani gata sau în hârtii de valoare.

Pe lângă depunerea vadiului prescriș, să primesc și oferte închise înaintate până la ora de licitare.

Licitațiunea să face preste tot, sau parțial: zidăritul, bărdășitul, măsăritul, ferăritul etc. și comitetul alege dintre oferenti pe cine voește.

Planul, preliminarul și condițiunile de licitare să pot vedea în termenul deschis la subscrișul.

Gârbova (Szászorbó), din ședința sinodului parohial ținută la 9 Decembrie 1907.

Romul Pop,
paroh.

Nr. 661-1907

[359] 1-3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa II. din Mihăleni, protopresbiteratul Zaránd, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate la coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh să-și aștearnă cererile la subsemnatul oficiu protopresbiteral, având a se prezenta în biserică spre a cânta, respective a oficia și cuvânta.

Brad la 12 Decembrie 1907.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Zarándului în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasilie Damian,
protopresb.

Pentru domnii preoți!

Dela **Librăria arhidiecezană** se poate procura

CONDICĂ

bine compactată în piele și cu părăți tari,

în care (conform circulariului consistorial numărul 2142 din 3 Martie 1903) sunt a se induce „momentele mai însemnate ce obvin în comună în decursul anului și cari merită a fi însemnate pentru posteritate.“

Conține 200 fol.

Prețul 6.60 cor., + porto postal 80 fil.

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa I Tresnea, protopresbiteratul Ungurașului, devenită vacantă prin alegerea fostului paroh ca paroh în dieceza Aradului, prin aceasta se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul sus indicat, și cu prealabila încunoștințare a acestuia, să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică pentru a cânta respective a celebra și cuvânta.

Fizeș-Sânpetru, 4 Decembrie 1907.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Ungurașului în conțelegere cu comitetul parohial concurent.

Pavel Roșca,
protopresbiter.

Nr. 13188 Bis.-1907.

[357] 3-3

Concurs repețit.

Neivindu-se concurenți pentru întregirea postului de paroh în parohia vacantă de a III-a clasă din Aita mare cu filiile Aita medie, Aita-seacă, Baraolt, Buduș, Chepeș, și Micloșoara, în protopresbiteratul Treiscaune, pe baza rezoluțiunii Veneratului conzistor arhidiecezan, din 12 Decembrie 1906, Nr. 12,120 Bis. se scrie din nou concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post, posedând perfect limba maghiară, au a-și așterne cererile instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiteral al Treiscaunelor în Bereczk, având a se prezenta înainte de alege în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică pentru a cânta respective a celebra și cuvânta, având a cerceta și filiile.

Sibiu, 11 Decembrie 1907.

Conzistoriul arhidiecezan.

Vita nobilitat
aleasă,
liferează

în cea mai bogată cantitate, firma

Kokeltaler

Erste Rebenveredlungsanlage

recunoscută deja de ani ca cea dintâi și cea mai solidă

Proprietar: **FR. CASPARI**,
Mediaș, Nr. 59. (Ardeal).

Rog cereți listă pentru prețuri ilustrată! Lista pentru prețuri conține scrisori de recunoștință din toate părțile țării Prin urmare se poate fiecare proprietar de vie, înainte de a face comanda, încredința despre promptitudinea firmei și bunătața materialului. [307] 19-40

„CORDIANA“ institut de credit și economii,

Filiala Agnita

(Szent-Agotha, strada lungă 81)

primește **depuneri** spre fructificare cu **5%**, pe lângă
abzicere de șase luni cu **5 1/2%**.

(337) 9-10

Depuneri și ridicări se pot face și prin poștă.

Cea mai renumită bere

din

fabrica de bere alui Anton Dreher A. G.

în Kőbánya (Steinbruch)

se recomandă cu înzistență P. T. Public.

Se poate procura în cele mai bune prăvălii.

Depozitul principal se află la

M. Samuel Rubinstein,

[76] 58-

Sibiu — Nagyszeben.

Existent din anul 1850.

Existent din anul 1850.

Hugo Lüdecke

Juvelier, Sibiu. — Piața mare nr. 14

recomandă pentru cadouri prețioase de **Crăciun** și **Anul nou** depozitul său bogat sortat în **juvele, lucruri de aur și argint**, ornamente moderne și noutăți

în toate prețurile.

Depozit de fabrică în lucruri de argint de Alphaco și China și recuisite bisericesti. [553] 2-3

A eșit de sub tipariu în Tipografia arhidiecezană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvântarea I. P. S. Domn Ioan Metianu, arhiepiscop și metropolit și se află de vânzare la **Tipografia și Librăria arhidiecezană în Sibiu** cu prețurile: broșat **7 cor.**, legat în pânză neagră **9.50 cor.**, ediție de lux broșat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

Tipăriturile școlare

compuse în înțelesul legii nouă școlare se află de vânzare la

Librăria arhidiecezană

cu următoarele prețuri:

- Protocol de primire:** coala 6 fileri, cartonat 25 coale 2 cor. 20 fileri, 50 coale 4 cor. 50 fileri.
- Protocol de clasificățiune și absentii:** coala 6 fileri, broșat 15 coale pentru 60 băeți 1 cor. 40 fileri, 20 coale legat pentru 80 băeți 1 cor. 80 fileri, 25 coale pentru 100 băeți 2 cor. 20 fileri, 50 coale pentru 200 băeți 4 cor. 50 fileri.
- Cronica școlară:** coala 4 fileri, 50 coale legat 3 cor.
- Protocol de inspecțiune:** coala 4 fileri, broșat 15 coale 1 coroană 10 fileri.

De Crăciun

se pot procura dela **Librăria arhidiecezană, Sibiu**, cele mai bune cadouri, ca:

Cărți literare.

Note pentru pian și cant: compozițiile lui Dima, Vidu, Popoviciu, Bena, Brediceanu, etc. etc.

Foarte recomandabil pentru preoți: „Der neue Bund“, 100 de ilustrațiuni frumos reproduse din Testamentul nou și vechiu. Cor. 3.50.

Recuisite de scris etc.

Bilete de vizită și hârtie de epistole moderne.

Creioane frumoase pentru buzunar.

Condeie frumoase pentru domni și dame.

Tot felul de notițe.

Icoana lui Christos, format 8° mare, pictată de Smigelschi, în ramă frumoasă.

Icoanele de Grigorescu, cu și fără rame.